

2013-08-16

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

FSS yttrande över Vissa frågor om gode män och förvaltare (SOU 2013:27).

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå åtgärder som leder till förbättringar för gode män och förvaltare. Syftet är att säkerställa att det finns tillgång till kvalificerade och lämpliga företrädare.

Förslaget i korthet

Förändringar av lagstiftningen gällande förvaltare och gode mäns möjlighet att vid skälig orsak entledigas från uppdrag trots huvudmannens kvarstående behov av ställföreträdare, i de fall överförmyndaren vidtagit alla rimliga åtgärder för att finna en villig ställföreträdare och detta ej gått att finna. Undantaget från förändringen föreslås vara gode män för ensamkommande barn, detta med hänvisning till dessa barns särskilda utsatthet.

Överförmyndaren ska i vissa fall få befria ett dödsbo efter god man eller förvaltare från skyldigheten att lämna en sluträkning eller tillåta att sluträkning lämnas i förenklad form. Kommen ska i vissa fall betala dödsboets kostnader.

Kommuner bör inte stå för gode mäns och förvaltares försäkringar.

Överförmyndaren ska ha till uppgift att inhämta nödvändig utredning och ge in den till tingsrätten i samband med ansökan när det är överförmyndaren som ansöker om godmanskap. I de fall det är någon annan som gör ansökan ska tingsrätten kunna uppdra åt överförmyndaren att inhämta utredningen. Överförmyndaren ska i samband med att utredningen ges in till rätten lämna förslag på lämpliga ställföreträdare. Kommunerna ska kompenseras för denna kostnadsökning vilken beräknas uppgå till ca 5 Mkr/år.

Sekretess ska råda hos överförmyndaren i ärenden om god man för ensamkommande barn på samma sätt som i ärenden om god man enligt FB.

Länsstyrelserna ska utifrån uppgifter från överförmyndarna, framställa nationell statistik över överförmyndarnas verksamhet.

Inga förändringar föreslås avseende åtgärder som kan skapa bättre förutsättningar för gode män och förvaltare, då detta bedöms kunna göras inom ramen för nuvarande ordning.

Yttrande

FSS tillstyrker, med vissa reservationer, förslagen i huvudsak.

FSS anser att utredningen saknar tydliga alternativ till hur den enskilde i behov av ställföreträdare kan kompenseras för den rättsförlust som riskerar att uppstå vid entledigande av ställföreträdare när en ersättare saknas.

I de särskilt komplicerade fallen, exempelvis då den som är i behov av ställföreträdare agerar hotfullt, kan det råda stora svårigheter att få frivilligarbetare att åta sig uppdrag som förvaltare eller god man. Detta innebär i praktiken att det ofta dröjer lång tid från att behovet av ställföreträdare identifieras till att den enskildes behov kan tillgodoses genom en ställföreträdare. Det är därför av stor vikt att frågan om förutsättningar för förvaltarenheter utreds vidare avseende eventuella hinder i Kommunallagens utformning samt eventuella risker för jäv när till exempel en kommunalt anställd yrkesförvaltare företräder sin huvudman gentemot sin egen arbetsgivare. Ytterligare utredning skulle även kunna belysa frågan om det genom en professionalisering, avseende ställföreträdarskap i de särskilt komplicerade fallen, skulle vara möjligt att minska väntetiderna för enskilda i behov av ställföreträdare samt ta fram tydligare direktiv i syfte att skapa en större nationell likriktning i hanteringen av dessa frågor.

FSS vill särskilt betona att ensamkommande barn måste tillförsäkras skydd och rättshandlingsförmåga, vilket skulle kunna äventyras om god manskapet skulle kunna upphöra utan ställföreträdare som tar vid.

FSS tillstyrker förslaget om sekretess i ärenden om ensamkommande barn.

FSS bedömer att förslaget om utredning i ärenden om god manskap och förvaltarskap inte är tillräckligt utrett. Förslaget innebär nya obligatoriska uppgifter för kommunerna och det bör framgå tydligare om detta ger fördelar för de som är i behov av ställföreträdare. Om intentionen är att förbättra och effektivisera utredningarna så borde man även se över om detta kräver ökade resurser.

För Föreningen Sveriges Socialchefer
Lotta Persson, ordförande